

**Agencija za pošto in elektronske
komunikacije Republike Slovenije**
Stegne 7, p.p. 418

1001 Ljubljana

Št. dopisa: 18/2013 - MD
Datum: 26. 4. 2013

Zadeva: **Predlogi, pripombe in odgovori na zastavljena vprašanja k objavljenemu dokumentu »Izhodišča za razpis frekvenc za mobilno tehnologijo«**

Zveza: **Izhodišča za razpise frekvenc za mobilno tehnologijo, objava na spletni strani Agencije dne 22.3.2013**

Spoštovani,

Družba Tušmobil d.o.o. vam v nadaljevanju dopisa pošilja predloge, pripombe in odgovore na zastavljena vprašanja k objavljenemu dokumentu »Izhodišča za razpis frekvenc za mobilno tehnologijo«, objavljenega na spletni strani Agencije, dne 22.3.2013.

Odgovori na vprašanja:

4.1.2. Posebna vprašanja glede formata dražbe

- 1., 2., 3. in 4. Pri teh vprašanjih je pomembno, da Agencija deluje transparentno in v nobenem primeru ne sme zasledovati lastne cilje. Zagotoviti mora neprekinjeno delovanje operaterjev in upoštevati, da kasnejši vstopniki na trg niso v enakovrednem finančnem položaju, ker niso imeli enak čas za akumulirajo dobička v primerjavi z vodilni operaterji. Uskladitev datumov poteka ODRF-jev je Agencija že sama uskladila, s podaljšanjem ODRF, ter največjima operaterjema za relativno nizko ceno posredno omogočila še dodatno akumulacijo dobička oziroma posredno pomoč, katere Tušmobil ne bo deležen. Ker je Agencija veljavnost poteka ODRFjev že uskladila je dodatno opredeljevanje o tem brezpredmetno.
5. Glede na to, da vrste dražb poznamo samo iz teorije in opisa, je težko podati mnenje katera se zdi za razpis bolj primerna. V prvi vrsti je pomemben cilj, ki ga Agencija zasleduje pri samem razpisu. Tušmobil je mnenja, da mora Agencija zasledovati cilj, da na dolgi rok zagotovi konkurenčnost na trgu elektronskih komunikacij, kar je tudi eden izmed temeljnih ciljev Zakona o elektronskih komunikacij. Smiselno je zato, da Agencija na Big Bang razpisu uvede dvokrožni sistem licitiranja, pri katerem se v prvem krogu zasleduje cilj vzpostaviti konkurenco in v drugem krogu maksimizirati izkupiček dražbe. Posledično bo odločitev o sistemu dražbe lažja. Z izvedbenega vidika pa je najbolj pomembno, da bo Agencija zagotovila dobro informiranost operaterjev, ki bodo sodelovali v dražbi, s samim načinom in izvedbo dražbe in jo tudi imeli možnost preiskusiti.

6. Kakršnekoli zahteve za obveznost pokrivanja na določenem frekvenčnem pasu neposredno vpliva na višino potrebnih investicij za operaterja in naredi posamezni frekvenčni pas bolj ali manj zanimiv.
7. Pri vprašanju tem je potrebno poudariti, da je le en parni blok (2x5MHz) imel obveznost pokrivanja in finančno zavezo 300 mSEK za potrebe pokrivanja. Zaradi tega je bila cena tega pasu cenejša. Agencija se mora zavedati, da obveznost pokrivanja znižuje atraktivnost določenih frekvenc, zato menimo, da mora biti cena v neposredni povezavi s ceno, ki se za posemezen pas zahteva. Smiselno je, da imajo frekvenčni pasovi z večjo obveznostjo pokrivanja nižjo ceno in obratno.
8. in 9. Menimo, da bi morala Agencija sama na podlagi specifik Slovenije, kot prvo opredeliti področja, ki jih je potrebno pokriti. V kolikor so to področja, kjer danes ni nobenega signala in so ekonomsko nezanimiva, potem zahteva, da to področje pokrijejo vsi trije operaterji ni smiselna in bi v tem primeru danski mobil bil primeren.

4.1.3. Omejitve spektra – spektralne kape

10. Da, spektralne kape so najbolj primeren način zagotavljanje konkurenčnosti na mobilnem trgu, saj onemogoča vodilnim operaterjem, da zaradi svoje finančne premoči, pokupijo večino spektra na dražbi. Potrebno je poudariti, da je Slovenija bila eden izmed najmanj konkurenčnih trgov v EU in da se je konkurenčna slika telekomunikacijskega trga v Sloveniji spremenila šele z vstopom Tušmobila na trg na mobilne telefonije. Prva dva operaterja, ki na koncu leta 2012 zavzemata 88,8% trga (skupaj z MVNO) sta imela možnost akumulacije dobička. Obenem jima je Agencija za relativno majhen znesek omogočila dodatno akumulacijo dobička do leta 2016, posledično pomagala k še dodatni krepitvi njune finančne pozicije. Tušmobil te pomoči ne bo deležen in že danes lahko trdimo, da deležniki na big bang razpisu ne bodo imeli enakovrednih pogojev. Zaradi tega dejstva mora Agencija zasledovati cilj, da na dolgi rok zagotovi konkurenčnost na trgu elektorskih komunikacij, kar je tudi eden izmed temeljnih ciljev Zakona o elektronskih komunikacij. Smiselno je zato, da Agencija na Big Bang razpisu uvede dvokrožni sistem licitiranja, pri katerem se v prvem krogu zasleduje cilj vzpostaviti konkurenco in določijo ozke spektralne kape. V drugem krogu pa skuša maksimizirati izkupiček dražbe.
11. Pri visokih spektralnih kapah se dopušča možnost izrivanja infrastrukturnih konkurentov s trga, ki niso imeli primerljivo dolžino časa za akumuliranje dobička v primerjavi s prvim in drugim vstopnikom. Zaradi pomanjkanja konkurence sta družba Simobil d.d. in Telekom Slovenije d.d. dodatno uživala monopolno rento. S spektralnimi kapami se torej neposredno določa, koliko infrastrukturnih operaterjev bo ostalo na mobilnem trgu. Skupnega frekvenčnega prostora pod 1 GHz je 2 x 65 MHz, od tega 2 x 30 MHz na 800 MHz (LTE) frekvenčnem pasu in 2 x 35 MHz na 900 MHz frekvenčnem pasu. V kolikor je spektralna kapa določena visoko, obstajajo pogoji, da prvi in drugi vstopnik, ki sta imela dovolj časa, da sta uspela akumulirati enomne dobičke, izrabita svojo finančno moč in si razdelita celoten razpoložljiv spekter na sub 1GHz pasu. Primera Vega je v preteklosti pokazal, da konkuriranje izključno na 1800 MHz ni učinkovito.

Zato Tušmobil zavzema stališče, da morajo spektralne kape omejiti količino spektra, ki ga posamezen operater lahko pridobi na razpisu v Sloveniji. Smo mnenja, da bi morala Agencija uvesti dvokrožni sistem licitiranja, pri katerem bi v prvem krogu spektralne kape bile določene zelo ozko, v drugem krogu pa spektralnih kap ne bi bilo in bi se zasledoval cilj maksimizacije izkupička iz dražbe.

V prvem krogu predlagamo sledeče spektralne kape:

- 2 x 10 MHz za frekvenčni pas 800 MHz
- 2 x 10 MHz za frekvenčni pas 900 MHz

Celo nemški regulator (BnetzA) je uvedel frekvenčno kapo v frekvenčnem pasu pod 1 GHz, ki ni bila večja od 2 x 20 MHz, in utemeljil z dejstvom, da je spekter pod 1 GHz primeren predvsem za pokrivanje velikih površin in **zato mora biti na voljo čim več operaterjem, kot**

je mogoče. Le na tak način se bo lahko razpoložljivi spekter učinkovito in dokaj pravično razdelili med štiri obstoječe infrastrukturne operaterje in onemogočil izkrivljanje konkurence.

4.1.4 Rezerviran spekter

12. Menimo, da mora biti razpis zasnovan tako, da se ne razlikuje med novimi vstopniki in obstoječimi operaterji. Posledično rezervacija spektra ni potrebna.
13. V nobenem (glej odgovor na vprašanje 12)

4.1.7 Omrežno sodelovanje med operaterji – souporaba infrastrukture

20. Splošen koncept souporabe, kot je napisan v ZEKOM-1 je vreden in se z njim strinjamo. Kljub ugodnim določilom, pa v praksi prihaja do številnih zapletov, ki onemogočajo souporabo infrastrukture. Za učinkovito souporabo infrastrukture se morajo določiti natančni postopki souporabe in roki izvedbe, da bi to bilo uspešno. Trenutno imajo operaterji na voljo številne mehanizme, ki onemogočajo souporabo obstoječe infrastruktute, kljub drugačni dikciji v zakonu.

S spoštovanjem,

Martina Denovnik
Vodja oddelka za regulativo
in domače operaterje

02

Gregor Štampohar
Direktor

